

**Návrh  
znaku a vlajky  
pro obec**

**BUDISLAV**

---

autor:  
Mgr. Jan Tejkal  
HERALDICKÁ TVORBA, Záblatská 23/25, 713 00 Ostrava-Heřmanice  
tel.602953832  
e-pošta: j.tejkal@volny.cz

## **Tvorba nových obecních (městských) symbolů:**

*Podle platné právní úpravy mohou obce a města disponovat vlastními obecními (městskými) symboly, to znamená znakiem a vlajkou (praporem). Pokud obec (městys, město) nemá historický, řádně udělený, či tzv. vydržený znak či vlajku, má právo požádat prostřednictvím Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o udělení symbolu (resp. symbolů).*

*Při vytváření nových obecních symbolů je přitom nutno dbát především více či méně pevně stanovených zásad heraldické a vexilologické disciplíny a dále respektovat těsný významový vztah znaku a vlajky obce k lokalitě, již mají reprezentovat.*

*Existuje několik základních tématických okruhů, jimiž se tvorba nového znaku a vlajky může inspirovat. V první řadě se jedná o vytvoření tzv. mluvícího znamení, jehož předností je transparentnost a široká srozumitelnost symbolů, nebo o navázání na historické pečetní či razítkové symboly obce, které do značné míry stanoví obsah nových symbolů a jež je vhodné zejména proto, že zachovává kontinuitu původních předheraldických a nových heraldických a vexilologických symbolů obce.*

*Nelze-li adekvátně aplikovat princip mluvícího znamení, nebo není-li možno nalézt otisk pečeti či razítka, případně je-li pečetní obraz nevhodný - například vzhledem k jeho heraldicky neúnosné složitosti - k přepisu do znaku a vlajky obce, připadá v úvahu alternativní komplex námětových regionů - například symbolické vyjádření místního světce jakožto patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či příslušného panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena, atd.atp..*

*Vlajka (prapor) obce nebo města by měla odpovídat podobě či symbolice obecního (městského) znaku.*

*Jednou z možností, již naplňují (a zejména v minulosti naplňovaly) především městské lokality a lokality s historickými právy města či městečka, je geometricky koncipovaná vlajka ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených z tinktur (tj. barev a kovů) znaku, doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky.*

*Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakiem – se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.*

## Znak obce:

Samosprávnou obec Budislav dnes tvoří tři místní části: Budislav, Hlavňov a Záluží u Budislavě. Všechny tři jmenované místní části přitom byly před konstitucí obecního zřízení v polovině XIX.století součástí panství Budislav.

Archivní průzkum nepotvrdil existenci vlastního obecního obrazového pečetního znamení u žádné z místních částí obce. Archivní fondy z 1.poloviny XIX.století, u nichž lze očekávat případné užití vesnické pečeti, totiž ukazují pouze otisky vrchnostenské pečeti panství Budislav, nebo farní pečeti budislavského kostela Nanebevzetí P.Marie.

Z uvedeného vyplývá, že pro tvorbu znaku obce nemáme k dispozici vhodný sfragistický podklad v podobě historického obrazového obecního pečetního znamení, jehož figurální námět by mohl být uplatněn v novém (heraldickém) znaku obce.

Pro tvorbu nového (heraldického) znaku obce to znamená nutnost využití alternativního postupu výběru vhodných znakových figur.

Jinými slovy: Neukazuje-li se jako možné heraldizovat staré předheraldické obrazové znamení obce, znak obce lze vytvořit prostřednictvím kombinace znakových figur vyjadřujících relevantní motivy z historie obce:

O které znakové figury tedy může konkrétně jít ?

1.Obecná (tj. z reality převzatá a adekvátně graficky stylizovaná) figura lilie symbolizuje jakožto mariánský atribut budislavský kostel Nanebevzetí P.Marie, který uvádí například kronika obce mezi „význačnějšími budovami“ obce: *„Chrám Nanebevzetí Panny Marie, nejméně z první poloviny XIV.století, v němž možno spatřiti deset starých náhrobních desek se šlechtickými znaky a nápisy namnoze nečitelnými. Farní kostel byl r.1741 od Jana Václava říšského hraběte Caretto Milesimo obnoven a věž znovu postavena.“*

2.Figury odvozené z erbů a pečetí rodů píšících se ve XIV. a XV.století z Budislavě:

Figura čelně vztyčené radlice - variantně v počtu jedné či dvou, nebo v modifikované podobě tzv. heroldské (tj. geometrickým dělením štítu konstituované) figury hrotu vydutého či vypouklého – je odvozena z pečeti Příbka z Budislavě z roku 1361.

Figury býčích rohů a hrotu střely odkazují na pečeť Ondřeje z Budislavě z roku 1382, tedy ze stejného roku, kdy se připomíná Ondřej Opat z Budislavě.

Figuru rohů lze tušit také v erbovním znamení rodů Zoubků z Budislavě, doloženém pečetěmi v letech 1402 a 1407 – i když znamení na uvedených pečetích je nezřetelné a bývá interpretováno i jako „červ vprostřed ohnutý“ nebo „kresba podkově podobná“.

Figura tří kostek v dolním znakovém poli je zobrazena na pečetí Oldřicha Babky

z Budislavě z roku 1384 (jindy Oldřicha Babky z Kvasejovic s erbovním motivem šachovnice či kosmé šachovnice v dolním znakovém poli).

3. Figurální motivy odvozené z erbů dvou dalších rodů zapsaných do historie obce:

Polcený (tj. svisle dělený) štít a motiv trojice břeven (kosmých, šikmých, či vodorovných) pochází z erbu Tučapů z Tučap, kteří se uvádějí v XVI.století jako majitelé statků Budislav i Záluží a stavitelé tvrze v Záluží.

Heroldské figurální schéma zlatých kosmých břeven v červeném štítě je odvozeno z erbu hraběcího rodu Millesimů, který se v kronice obce i historické vlastivědné literatuře připomíná v souvislosti s obnovou kostela i výstavbou zámku v XVIII.století.

4. Počet tří figur – kostek, hrotů střel či břeven – vystihuje současný počet místních částí samosprávné obce Budislav, jimiž jsou Budislav, Hlavňov a Záluží u Budislavě, stejně jako historický počet vsí patřících k panství Budislav před konstitucí obecního zřízení v polovině XIX.století.

---

## **Heraldická pravidla o barvách a kovech:**

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy.

Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

U návrhu znaku pro obec Budislav lze pak - při zachování popsaného pravidla – uvažovat o následujících barevných kombinacích s těmito významy:

-modrá, stříbrná, zelená, zlatá = barvy venkovské krajiny (stromy, lesy, louky, pole, vodní toky a plochy),

-modrá = mariánská barva připomínající mariánské zasvěcení kostela,

-stříbrná, červená = erbovní tinktury Tučapů z Tučap,

-zlatá, červená = erbovní tinktury hraběcího rodu Millesimů.

## **Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:**

### **Varianta 1:**

*„V modrém štítě mezi dvěma stříbrnými býčími rohy modrá lilie v čelně vztyčené stříbrné radlici provázené třemi stříbrnými kostkami, dvěma nahoře a jednou dole.“*

### **Varianta 2:**

*„V zeleném štítě mezi dvěma stříbrnými býčími rohy modrá lilie v čelně vztyčené stříbrné radlici provázené třemi stříbrnými kostkami, dvěma nahoře a jednou dole.“*

### **Varianta 3:**

*„V červeno-modře polceném štítě mezi dvěma stříbrnými býčími rohy modrá lilie v čelně vztyčené stříbrné radlici provázené třemi stříbrnými kostkami, dvěma nahoře a jednou dole.“*

### **Varianta 4:**

*„V červeno-modře polceném štítě mezi dvěma býčími rohy dvě čelně vztyčené radlice provázené třemi kostkami, dvěma nahoře a jednou dole, vše stříbrné.“*

### **Varianta 5:**

*„V modrém štítě mezi dvěma stříbrnými býčími rohy nahoře tři (2,1) stříbrné kostky nad horní polovinou stříbrné přepásané lilie zakončující z dolního okraje štítu vyrůstající stříbrný vydutý snížený hrot, v něm z dolního okraje štítu vyrůstající červený hrot střely.“*

### **Varianta 6:**

*„V zeleném štítě mezi dvěma stříbrnými býčími rohy nahoře tři (2,1) stříbrné kostky nad horní polovinou stříbrné přepásané lilie zakončující z dolního okraje štítu vyrůstající stříbrný vydutý snížený hrot, v něm z dolního okraje štítu vyrůstající modrý hrot střely.“*

### **Varianta 7:**

*„Ve stříbrném štítě mezi dvěma červenými býčími rohy nahoře tři (2,1) červené kostky nad horní polovinou modré přepásané lilie zakončující z dolního okraje štítu vyrůstající modrý vydutý snížený hrot, v něm z dolního okraje štítu vyrůstající stříbrný hrot střely.“*

### **Varianta 8:**

*„Ve stříbrném štítě lilie provázená nahoře vztyčeným hrotem střely a dole třemi (2,1) kostkami, vše stříbrné v modrém vypouklém hrotu provázeném nahoře po stranách po jednom postaveném červeném hrotu .“*

### **Varianta 9:**

*„V modrém štítě pod červenou hlavou oddělenou zúženým zvýšeným obloukovým břevnem se třemi vztyčenými hroty střel lilie provázená dole třemi (2,1) kostkami, vše stříbrné.“*

**Varianta 10:**

*„V modrém štítě pod zelenou hlavou oddělenou zúženým zvýšeným obloukovým břevnem se třemi vztyčenými hroty střel lilie provázená dole třemi (2,1) kostkami, vše stříbrné.“*

**Varianta 11:**

*„V modro-červeně vlevo polceném štítě vpravo býčí rohy provázené třemi kostkami, dvěma uprostřed a jednou dole, vše stříbrné, vlevo tři zlatá kosmá břevna.“*

**Varianta 12:**

*„V modro-červeně vlevo polceném štítě vpravo býčí rohy postrkané nahoře po jednom hrotu střely a provázené třemi kostkami, dvěma uprostřed a jednou dole, vše stříbrné, vlevo tři zlatá kosmá břevna.“*

---

## **Vlajka obce:**

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Budislav se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

-varianty 1,2 = opakování figurálního motivu tří kostek spojené s geometrizací figury lilie do podoby kostky (čtvercového pole) adekvátní barevnosti a vypuštěním ostatních znakových figur,

-varianty 3,4 = opakování znakové figurální kompozice s posunutím dělicí linky do třetiny délky listu,

-varianty 5,6 a 7 = opakování znakové figurální kompozice s posunutím dělicí linky do třetiny délky listu a modifikací znakové figury hrotu do podoby dolního pruhu s hrotem,

-varianta 8 = kombinace opakování figur lilie a kostek s redukcí ostatních figur do podoby vodorovných pruhů odpovídajících barev,

-varianty 9-10 = opakování všech znakových figur v modifikované orientaci a případně tvaru,

-varianty 11-12 = opakování znakové figurální kompozice s posunutím dělicí linky do dvou pětín délky listu a doplněním vlajícího pruhu v barvách pravého znakového pole.

---

## **Popis variant návrhu vlajky obce:**

### **Varianta 1:**

*„Modrý list s žerďovým pruhem tvořeným třemi kostkami, bílou, modrou a bílou, a se stejně velkou bílou kostkou přiléhající k modré kostce. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 2:**

*„Zelený list s žerďovým pruhem tvořeným třemi kostkami, bílou, modrou a bílou, a se stejně velkou bílou kostkou přiléhající k modré kostce. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 3:**

*„Modrý list s červeným třetinovým žerďovým pruhem. Na dělicí lince mezi dvěma bílými býčími rohy modrá lilie v čelně vztyčené bílé radlici provázené třemi bílými kostkami, dvěma u horního a jednou u dolního okraje. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 4:**

*„Modrý list s červeným třetinovým žerďovým pruhem. Na dělicí lince mezi dvěma býčími rohy dvě čelně vztyčené radlice provázené třemi kostkami, dvěma u horního a jednou u dolního okraje, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 5:**

*„List tvoří dva vodorovné pruhy, modrý a bílý, v poměru 4:1. V modrém pruhu mezi dvěma bílými býčími rohy u horního okraje tři (2,1) bílé kostky. Pod nimi horní polovina bílé přepásané lilie zakončující vydutý hrot vyrůstající z bílého pruhu ve druhé a třetí šestině jeho délky. V hrotu červený vztyčený hrot střely. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 6:**

*„List tvoří dva vodorovné pruhy, zelený a bílý, v poměru 4:1. V zeleném pruhu mezi dvěma bílými býčími rohy u horního okraje tři (2,1) bílé kostky. Pod nimi horní polovina bílé přepásané lilie zakončující vydutý hrot vyrůstající z bílého pruhu ve druhé a třetí šestině jeho délky. V hrotu modrý vztyčený hrot střely. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

### **Varianta 7:**

*„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a modrý, v poměru 4:1. V bílém pruhu mezi dvěma červenými býčími rohy u horního okraje tři (2,1) červené kostky. Pod nimi horní polovina modré přepásané lilie zakončující vydutý hrot vyrůstající z modrého pruhu ve druhé a třetí šestině jeho délky. V hrotu bílý vztyčený hrot střely. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

**Varianta 8:**

*„List tvoří tři vodorovné pruhy, modrý, bílý a červený, v poměru 6:1:1. V žerďové polovině modrého pruhu lilie provázená u dělicí linky třemi (2,1) kostkami, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

**Varianta 9:**

*„List tvoří tři svislé pruhy, červený, bílý a modrý, v poměru 6:1:15. Z bílého pruhu vyrůstají do červeného pruhu pod sebou tři hroty střel. V modrém pruhu lilie provázená v dolní části třemi (2,1) kostkami, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

**Varianta 10:**

*„List tvoří tři svislé pruhy, zelený, bílý a modrý, v poměru 6:1:15. Z bílého pruhu vyrůstají do zeleného pruhu pod sebou tři hroty střel. V modrém pruhu lilie provázená v dolní části třemi (2,1) kostkami, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

**Varianta 11:**

*„List tvoří tři svislé pruhy v poměru 2:1:2, krajní modré a prostřední tvořený sedmi kosmými pruhy, střídavě červenými a žlutými. V žerďovém pruhu býčí rohy provázené třemi kostkami, dvěma uprostřed a jednou u dolního okraje, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

**Varianta 12:**

*„List tvoří tři svislé pruhy v poměru 2:1:2, krajní modré a prostřední tvořený sedmi kosmými pruhy, střídavě červenými a žlutými. V žerďovém pruhu býčí rohy postrkané nahoře po jednom hrotu střely a provázené třemi kostkami, dvěma uprostřed a jednou u dolního okraje, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“*

---

## **Vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky:**

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující:

*„Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.“*

*Autor se v nich inspiroval heraldickými figurami z erbů feudálních rodů píšících se podle obce či jinak spojených s jejími dějinami. Prostřednictvím znamení lilie připomenul též mariánské zasvěcení zdejšího kostela. Osobně doporučuji k využití jednoduché varianty č. 1 či 2.“*

Osobní pohled autora upřednostňuje ve shodě s citovaným vyjádřením varianty 1 a 2 s jednoduše geometricky pojatou vlajkou, nebo případně varianty 11 a 12.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

---

*Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:*

*V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.*

*Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.*

*Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.*

*Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).*

*V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.*

*Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.*

*U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.*

*Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.*

*Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).*

---

dne 4.7.2014, Mgr. Jan Tejkal

*Přílohy:*

- 1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce Budislav*
- 2. Reprodukce archivních a knihovních podkladů*
- 3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky*